

A Fővárosi Ítéltábla a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt felperes neve... felperesnek a ... Ügyvédi Iroda ... által képviselt ...) I. rendű, az II.rendű alperes neve. ... II. rendű alperesek ellen szerződés részleges érvénytelenségének a megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. január 18. napján meghozott 5.G.40.769/2017/15. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 45.000 (Negyvenötezer) forint + áfa, valamint a II. rendű alperesnek 45.000 (Negyvenötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét – melyben a 2008. január 28-án a II. rendű alperes jogelődjével (... Zártkörűen Működő Részvénytársaság) kötött, közjegyzői okiratba foglalt CHF-alapú kölcsönszerződés 4.6. pontja tisztességtelenség miatti semmissége megállapítását kérte az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése, valamint a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja alapján – elutasította, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek együttesen 12.700 forint perköltséget.

Nem osztotta az alperesek azon védekezését, hogy a keresettel támadott szerződési feltétel a rPtk. 209. § (5) bekezdése szerinti, jogszabály előírásának megfelelően meghatározott, ennek megállapítására ugyanis az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 206. § (1) és (2) bekezdése nem ad alapot. A bank a kölcsönszerződés III.2. pontjában tájékoztatási kötelezettséget vállalt, az elszámolás gyakorisága és módja nem a rPtk. vagy a rHpt. valamely konkrét rendelkezéséből, hanem saját vállalatából következő kötelezettség. Jogszabályi korlátozás hiányában érdemben vizsgálta, hogy a keresettel támadott kikötés a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontja szerinti tisztességtelenségi ok fennállta folytán semmis-e. Álláspontja szerint a felek azon megállapodása, hogy a szerződés alapján fennálló tartozás mindenkor összegének igazolása szempontjából elfogadták a banki nyilvántartások összegét, nem tartalmaz olyan kikötést, hogy a pénzügyi intézménynek kizárólagos jogában állna annak megállapítása, az adós teljesítése szerződésszerű-e, így a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütközés nem állapítható meg.

A bizonyítási teher megfordítására vonatkozó felperesi érvelésre kifejtette, ha a felek közjegyzői

okiratba foglaltan kötnek kölcsönszerződést, és abban részletezik az átvett összeg visszafizetésének módját, határidejét, akkor az okirat – feltéve, hogy az egyéb tartalmi és alaki követelményeknek is megfelel – végrehajtási záradékkal látható el. Ha az okirattól kitűnik, hogy mely időpontig kellett teljesíteni, és az eredménytelenül telt el, a bírói gyakorlat szerint a teljesítési határidő leteltét további közokirattal nem kell igazolni, az okirat záradékolható. Amennyiben viszont a végrehajtás feltételének bekövetkezése nem köthető egy konkrét határnaphoz, meghatározott határidő elteltéhez, úgy a feltétel bekövetkezését külön közokiratnak kell tartalmaznia, így ha a hitelező az adós szerződésszegése esetén a jogviszonyt felmondja, ez az adós tartozását esedékessé teszi, viszont a felmondásnak is közjegyzői okiratba foglaltan kell megtörténnie, ezen feltétel teljesülése esetén pedig a közjegyzői okirat záradékolható, végrehajtható. A következetes bírói gyakorlat szerint a közjegyzői okirat záradékolásánál a bíróság kizárólag azt jogosult, illetve köteles vizsgálni, hogy az okirat tartalmilag és alakilag megfelel-e a 1994. LIII. törvény (Vht.) 13. §-a, valamint a 21. §-a szerinti feltételeknek. A teljesítés vizsgálat tárgyát nem képezheti, ugyanakkor az adósnak lehetősége van a végrehajtónál azt bejelenteni, illetve ha ez nem vezet eredményre, végrehajtási pert indítani. A fenti szabályozásból következően a kölcsönszerződés azon rendelkezése, mely szerint az adós a fennálló tartozása tekintetében a bank e célra szolgáló nyilvántartásainak aláveti magát, a végrehajthatóság elrendelése szempontjából számára hátránnyal nem jár, a kölcsönszerződés ennek hiányában is záradékolható, a közjegyzői okiratba foglalás ténye jár azzal, hogy marasztalási per megindítása helyett a pénzügyi intézet kérheti a záradékolást. A Kúria a Pfv.21.783/2016/5. számú ítéletében kiemelte, tisztességtelen lenne, ha a pénzügyi intézet ok nélkül hárítaná át a bizonyítási terhet a fogyasztóra, a perbeli esetben azonban ez nem állapítható meg. A végrehajtási záradékolás alapja valóban a bank közlése a tartozás összegéről, de ez vita esetén nem több mint a nyilatkozata, a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem a vitatott szerződéses rendelkezés határozza meg a bizonyítási terhet, hanem az 1952. évi III. törvény (rPp.) rendelkezései. A végrehajtási perben a bizonyítás az általános szabályok szerint alakul, a rPp. 164. § (1) bekezdése szerint a pert indító adóst terheli annak igazolása, hogy nem vagy nem a kimutatott összeggel tartozik, mindezért a támadott kikötés nem ütközik a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába.

A banktitok sérelme körében az elsőfokú bíróság megállapította, a kölcsönszerződés közjegyzői okiratba foglalása során a közjegyző tájékoztatta a feleket a közvetlen végrehajthatóság lehetőségéről, a felmondás közjegyzői okiratba foglalása az 1991. évi XLI. törvény (Kjő. tv.) 112. §-án alapul, a ténytanúsítvány kiállításával vagy a felmondás közokirattal foglalásával a bank a felperes banktitokhoz fűződő jogát nem sérti; egyébként annak fennállta sem eredményezne érvénytelenséget, mert ahhoz jogszabály a keresetben állított jogkövetkezményt nem fűzi.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben a megváltoztatását, a keresetének történő helyt adást kért.

Álláspontja szerint az ítélet a rPp. 221. § (3) bekezdésébe ütközik, mert az indokolása formális, az érvénytelenségre vonatkozó állításai tételes cáfolatát jogszabályi hivatkozással alátámasztottan nem tartalmazza.

Érdemben tévesen vont le következtetést az elsőfokú bíróság a kereset alaptalanságára. A támadott kikötésben a felperes alávetette magát a bank által vezetett könyvekben és nyilvántartásokban foglalt adatoknak, ezáltal lemondott arról a lehetőségről, hogy vita esetén kétségbe vonja a tartozása összegét, a bank pedig jogosult a saját nyilvántartásai alapján meghatározott követelés összegét közjegyző által közokirattal foglaltatni. Az utóbbit végrehajtási záradékkal lehet ellátni, mely azzal a következménnyel jár, hogy a felperes végrehajtási per megindítására kényszerül, ahol a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján bizonyítania kell, hogy a követelés részben vagy egészben megszűnt. Főszabályként viszont a bankot terhelné a követelés pontos összegének a bizonyítása a felperessel szemben indított perben, mindezért a sérelmezett kikötés alkalmas a bizonyítási teher megfordítására, mely a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja szerint tisztességtelen. A vitatott kikötés

a bank nyilvántartását tekinti egyedül hitelesnek, és feljogosítja a bankot arra, hogy kizárólag a saját könyvei alapján állapítsa meg, a teljesítés szabályszerű-e, elzárva ezzel a felperest azon egyeztetési folyamatból, amelynek célja vita esetén annak tisztázása, hogy szerződésszerűen teljesíti-e a kötelezettségeit, mindezt a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába ütközés is fennáll.

Hivatkozott a felperes arra is, hogy sem a közokiratba foglalt felmondás, sem a kölcsönszerződés nem felel meg a Vht. feltételeinek, mert a kölcsönszerződés közokiratba foglalása időpontjában a kölcsön folyósítására még nem kerül sor, ezért nincs tartozás, a közokiratba foglalt felmondás pedig csak a célzott nyilatkozat megtételét, esetleges kézbesítését alkalmas igazolni, a jogszerűségét nem. A felmondással lejárttá tett tartozás összegére és a felmondásról szóló értesítésre is kiterjedő ténytanúsítvány csak a közjegyzői okiratba foglalt szerződés vitatott pontjával együtt képes teljesíteni a záradékolás Vht. 23/C. § (2) bekezdése szerinti feltételét. A ténytanúsítvány tartalmához a sérelmes kikötés hiányában nem fűződne a rPp. 195. § (6) bekezdése szerinti bizonyító erő, csupán azt tanúsíthatná, hogy a hitelező a szerződést felmondta és az közlésre került, a szerződés megszűnését azonban nem.

Véleménye szerint a felperes a vitatott kikötésben arra vállalt kötelezettséget, hogy a mindenkori tartozása mértékére a bank nyilvántartásai alapján készült közjegyzői ténytanúsítványban foglaltakat fogadja el, még azt megelőzően, hogy a kölcsön folyósítására sor került volna és egyáltalán tartozása keletkezett volna; előre elismerte, hogy a jövőben bármikor fennálló tartozása összege a bank nyilvántartása alapján kiállított közjegyzői ténytanúsítvány szerinti összeggel azonos. Ez a nyilatkozat a tartalmát tekintve nem minősül a rPtk. 242. §-a szerinti tartozás elismerésnek, a joghatását tekintve azonban ezzel azonos megítélés alá esik. A kölcsönszerződés vitatott rendelkezése következtében a bank olyan előnyhöz jut, amely megkönnyíti számára a fogyasztóval szembeni igényérvényesítést, és megnehezíti a fogyasztó joggyakorlását azáltal, hogy az általános szabályoktól eltérően neki kell a bank üzleti könyveiben szereplő tartozással szemben az elszámolás esetleges tévességét igazolni, ezt pedig egy ésszerűen eljáró fogyasztó egyedi megtárgyalás esetén nyilvánvalóan nem fogadta volna el, így az a rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint is tisztességtelen.

Hivatkozott továbbá arra, hogy a közjegyzői ténytanúsítvány a közjegyző saját hatáskörében kerül kiállításra, az utóbbihoz be kell tekintenie a banki nyilvántartásba, melynek adatai a felperes banktitkát képezik, így a banktitok sérelme is megvalósul, amely jogszabályba ütközés megállapítására ad alapot.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyesen vonta le azon jogi következtetést, hogy a vitatott szerződési rendelkezés a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjába nem ütközik. Ezen jogszabályhely alapján az olyan tartalmú kikötés minősülhet tisztességtelennek, amely a fogyasztóval szerződő felet, azaz a perbeli esetben az alperesi pénzintézetet jogosítja saját teljesítése szerződésszerűségének a megítélésére. A felperes által sérelmezett kikötés viszont a fogyasztó bankkal szemben fennálló tartozásának nyilvántartására vonatkozóan tartalmaz rendelkezéseket, és azok nem hozhatóak összefüggésbe a bank szerződésszerű teljesítésével.

Az Európai Unió Bíróságának a C-415/11. számú „Aziz”-ítéletében rögzített szempontrendszere figyelembevételével helyes a Rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközés hiányának a megállapítása is. A hitelező a kölcsönszerződés 4.6. pontja hiányában az irányadó jogszabályi rendelkezések – az 1996. CXII. törvény (rHpt.) 206. §-a, a 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 275. §-a, a 2009. évi CLXII. törvény (Fnyht.) 17. §-a és a 2014. évi XL. törvény (DH2. tv.) 13. §-a – alapján is köteles lett volna üzleti könyveket és nyilvántartásokat vezetni a fogyasztó kölcsönszerződés szerinti tartozásairól; a törlesztésekkel kapcsolatosan elszámolásokat (kivonatot) készíteni és azokat a fogyasztó rendelkezésére bocsátani, valamint a fogyasztónak törvényben biztosított joga a bank által küldött elszámolásokat és kimutatásokat vitatni, e jogának határidőben történő gyakorlása elmulasztása esetén pedig a kimutatást mindkét fél által elfogadottnak kell

tekinteni.

Mindebből következően a kölcsönszerződés 4.6. pontja nem tér el a fenti jogszabályi rendelkezésektől, nem értelmezhető kiterjesztően akként, hogy a fogyasztó vitatással kapcsolatos törvényi jogáról való lemondást tartalmazott volna, egyébként a kógens jogszabályi rendelkezésektől fogyasztó terhére történő eltérés nem is lenne alkalmas a kógens jogszabályi rendelkezések felülírására, azaz a fogyasztó oldalán hátrány előidézésére. Ezen túlmenően az irányadó bírói gyakorlat szerint a lemondó nyilatkozatnak egyértelműnek és határozottnak kell lennie, továbbá teljesülnie kell a rPtk. 250/B. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek.

Álláspontjuk szerint a vitatott kikötést a fogyasztó egyedi megtárgyalás esetén is elfogadta volna, ugyanis arra szolgált, hogy számára megfelelő feltételekkel lehessen hitelezni, a magyar pénzügyi piacon a vitatott rendelkezéshez hasonló kikötések – sőt annál jóval szigorúbb – általánosak. Tekintve, hogy a vitatott rendelkezés nem tartalmaz a fogyasztó jogait korlátozó vagy kizáró banki jogosultságot, ésszerűen eljáró átlagos fogyasztó is elfogadta volna az alkalmazását.

Véleményük szerint a kikötés nem eredményez a fogyasztó hátrányára eső és orvosolhatatlan hátrányt, ugyanis nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a rPtk. anyagi jogi szabályait, a Vht. kógens bizonyítási szabályait felülírná, vagy az ezen eljárásokban folytatott bizonyítást, igényérvényesítést megnehezítené.

Utaltak arra is, hogy a felperes hipotetikus módon, számára kedvezőtlen jelentést tulajdonít a keresettel vitatott szerződési rendelkezésnek, olyan tartalmat, amelyet a bank soha nem állított, így a felek között nincs tényleges értelmezési vita, a kölcsönszerződés 4.6. pontja csupán megismétli és kifejti a rHpt. 206. § (2) bekezdése, illetve a Hpt. 275. § (2) bekezdése törvényi rendelkezését, ezért bizonyításra vonatkozó szabálynak, jogról való lemondásnak nem lehet értékelni a rPtk. 207. § (1) bekezdése alapján, továbbá a rPtk. 207. § (2) bekezdése kötelezővé teszi bármely hasonló kikötés fogyasztó számára kedvezőbb értelmezését.

A kölcsönszerződés 4.6. pontja semmilyen összefüggésben nincs a közvetlen végrehajthatóságával, illetve a tartozás összezszerűségére vonatkozó bizonyítási teherrel, a per lefolytatása nélküli közvetlen és azonnali végrehajtási jog a közjegyzői okiratnak a Vht. 23/C. § (1) bekezdésében foglalt feltételeit tartalmazó pontjaiból (I.1.1., I.3.6., I.3.7., I.4.1. és I.7.2.), valamint a követelést lejárttá tevő, felmondást tartalmazó közjegyzői ténytanúsítványból következik.

A Vht. 23/C. §-a szerinti végrehajtási záradékolást nem előzi meg per vagy kontradiktórius eljárás, amelyben a felek bármelyikének bizonyítania kellene, a kölcsönszerződés érdemi vizsgálata nem része a végrehajtási záradékolásra irányuló Vht. eljárásnak, abban az adós egyáltalán nem vesz részt, fogalmilag kizárt tehát, hogy a jogait a bizonyítási teher tekintetében a végrehajtási eljárás elrendelésének fázisában a kölcsönszerződés 4.6. pontja érintse.

A Vht. jogorvoslati rendszere viszont a végrehajtási eljárás további szakaszaiban egyenlő feltételekkel és hatékonyan biztosítja a felperes számára azon jogot, hogy vitassa a végrehajtást kérő követelésének az összegét, vagy magát a követelést. A Vht. 41. § (1) bekezdése alapján valószínűsítheti, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, vagy más összegben áll fenn; amennyiben a végrehajtást kérő ezt az állítását nem fogadja el, a Vht. 41. § (5) bekezdése alapján végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt pert indíthat, melyben a rPp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási szabályok irányadóak. Ezen kógens törvényi szabályokat a kölcsönszerződés 4.6. pontja semmilyen módon nem korlátozza és nem érinti, ugyanezen jogértelmezést tükrözi a Kúria Pfv.I.21.783/2016/5. számú ítélete.

Ellenkérelmük további alátámasztására kérték figyelembe venni az 1/2018. gazdasági elvi határozatot, valamint a Győri Ítéltábla Pf.II.20.095/2017/5/I. számú jogerős ítéletét.

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság eljárásjogi szabálysértés nélkül meghozott ítéletében a tényállást a jogvita

elbírálásához szükséges mértékben feltárta és helytálló az abból levont azon jogi következtetése, hogy a kereset elutasításának van helye.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az elsőfokú bíróság a rPp. 221. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségének – a határozat valamennyi kötelező tartalmi elemére kitérően – maradéktalanul eleget tett, egyfelől az okirati bizonyítékokra utalással megállapítást nyert az eseménytörténeti tényállás – rögzített a keresettel érintett szerződéskötés és annak vitatott rendelkezése –, másfelől a pertörténeti tényállás – rögzített a kereset és az ellenkérelem –, a jogi indokolás pedig tartalmazza a kereset elutasításának konkrét okait, az alkalmazott jogszabályi rendelkezések megjelölését, szükség szerinti értelmezését, ezért nincs indokolási hiányosság, nincs alapja az elsőfokú ítélet rPp. 252. § (2) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésére irányuló kérelemnek.

Az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelem sem alapos, a Fővárosi Ítéletábrla az alábbi kiegészített és pontosított indokolással osztotta az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntését.

A rPtk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelenségre alapított semmisségi kereset elbírálása során elsődlegesen az tisztázandó, hogy a vitatott általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelenségének a megállapítása jogszabályi korlátba ütközik-e, a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályos rPtk. 209. § (5) bekezdése értelmében ugyanis nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.

A Fővárosi Ítéletábrla elsőfokú bírósággal egyező álláspontja szerint a perbeli kölcsönszerződés 4.6. pontja tisztességtelensége vizsgálatának a rPtk. 209. § (5) bekezdése szerinti kizártsága a felperes által is elismert banki adatkezelési és tájékoztatási kötelezettségből nem következik. A vitatott pont ugyanis nem csupán a fenti jogszabályi kötelezettségek rögzítésére korlátozódott, abban kitértek a banki adatok helytállóságának a fogyasztó általi előre elfogadására, a hitelező saját üzleti könyvei szerint fennálló mindenkori tartozás előre elismerésére, ez viszont nem minősül olyan szerződési tartalomnak, amely kógens jogszabályi rendelkezéssel azonos lenne, vagy amelyik – diszpozitív szabályként – a felek eltérő megállapodása hiányában is a szerződés részévé válna, mindezt tekintettel nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor a keresetet érdemben vizsgálta.

A rPtk. 209. § (3) bekezdése értelmében külön jogszabály meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni.

Azokat a szerződési feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek („feketelista”), továbbá amelyeket az ellenkező bizonyításáig kell tisztességtelennek tekinteni („szürkelista”), a perbeli kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt Rendelet 1. § (1) bekezdése, illetve 2. §-a tartalmazta.

Amennyiben a semmisségi kereset alapján vizsgálandó feltétel a fenti két lista bármelyik tényállását kimeríti, akkor a jogszabály erejénél fogva (ex lege) tisztességtelenség áll fenn, az érvénytelenség tehát mérlegelést nem igényelve megállapítandó; ha az állított tényállás kívül esik a Rendeletben tisztességtelennek minősített szerződési feltételek esetkörén, a bíróságnak a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdése alapján vizsgálva, illetve a fellebbezésben helytállóan felhívott, az Európai Unió Bírósága által a C-415/11. számú, ún. „Aziz” ítéletben kidolgozott tisztességtelenségi teszt elvégzésével kell megállapítania, hogy a konkrét esetben a kikötés alkalmas-e a felek szerződésből eredő jogai közötti egyensúly fogyasztó hátrányára történő indokolatlan megbontására.

A felperes a keresetében a „feketelistába” tartozó, a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) és j) pontjaiban

nevesített okok fennállását állította, az elsőfokú bíróság a b) és a j) pontok szerinti esetkör megvalósulásának a hiányára vont le – az alább kifejtettek szerint helyes – következtetést.

A Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja szerint az olyan tartalmú kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő fél részére a saját teljesítése szerződésszerűségének a megítélésére kizárólagos jogosultságot biztosít. Tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződés 4.6. pontjának a szövegezése a rPtk. 207.§ (1) bekezdése alkalmazásával értékelve nem tartalmaz olyan jelentéssel bíró kifejezett rendelkezést, amely a bankot jogosítaná a saját teljesítése megítélésére, teljes egészében osztotta a Fővárosi Ítéltábla azt a fellebbezési ellenkérelemben kifejtett alperesi érvelést, hogy a részleges érvénytelenség megállapításának a Rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján, ezen esetkörbe tartozó szerződéses rendelkezés hiányában nem lehetett helye, az elsőfokú bíróság e körbeni döntése az alkalmazott jogszabály téves értelmezésén alapult, ez azonban az érdemi helytállóságát nem érinti.

Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés 4.6. pontját akként, hogy a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem változtatja meg.

A bizonyítási teher fogalmilag annak a meghatározása, hogy a per eldöntése szempontjából jelentős valamely tény bizonyítása melyik fél kötelezettsége és a bizonyítatlanság jogkövetkezményével melyik félnek kell számolnia. A bizonyítási teherre vonatkozó alapelvi, a rPp. 3. § (3) bekezdése és a rPp. 164. § (1) bekezdése szerinti általános szabályozás szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el, és ugyanezen fél tartozik viselni a bizonyítás sikertelenségének a következményeit is.

Ebből következően a perbeli kölcsönszerződésből eredő valamely követelés érvényesítése iránt a jelen per felperese ellen indított perben a jogutód alperesi pénzügyi intézet terhelné annak bizonyítása, hogy a szerződés alapján milyen hitelösszeg folyósítására került sor, a felperesnek mekkora összegű tartozása keletkezett, abból mennyit fizetett vissza, és még milyen összeggel tartozik. Ezen tények bizonyítása körében a bank – adósi elismerés, illetve felhatalmazás hiányában is – okirati bizonyítékként felhasználhatja a nyilvántartásait, az üzleti könyveit, azokkal szemben viszont a tartalmuk egészbeni vagy részbeni vitatása mellett a felperes az eljárásjogi szabályok szerint ellenbizonyítással élhet, mely jogosultságát nem rontja le az, hogy a szerződésben úgy nyilatkozott, a bank könyveit, nyilvántartásait irányadónak és hitelesnek előre elfogadja. Ezen szerződéses nyilatkozat tehát a peres eljárásbeli jogaira semmilyen módon nem hat ki, egyik fél irányában sem eredményezi a bizonyítási teher módosulását.

Ezzel azonos jogi következtetés levonása indokolt a Vht. szabályai alapján is. A perbeli kölcsönszerződés megkötésének idején hatályos Vht. 21. § (1) bekezdése [jelenleg 23/C. § (1) bekezdése] értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és az ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Amennyiben a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. 21. § (2) bekezdése [jelenleg 23/C. § (2) bekezdése] szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy az időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. A közokiratba foglalt kölcsönszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt ugyancsak közokiratba foglalt jognyilatkozattal a szerződést felmondta. A szerződésszegés tényleges bekövetkezése és az emiatt közölt felmondás jogszerűsége a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e körben elégséges a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata. Az adós szerződésszegésének, illetőleg a

felmondásnak a tényét, valamint a fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján a közjegyző az 1991. évi XLI. törvény 111. § (1) bekezdése alapján jogi jelentőségű tényeket tartalmazó ténytanúsító okiratban rögzítheti, ennek megfelelő okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is igényelheti a közjegyzőtől, ha az adóssal kötött szerződésben erről külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a hitelek és ténytanúsítvány kiállításának az alapjául szolgálhatnak.

Amennyiben a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós valóban a rPp. 369. §-a szerinti végrehajtási perre kényszerül, ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői ténytanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben részletezett szabályokból és nem a kölcsönszerződés 4.6. pontjában foglaltakból következik, továbbá a jelen per tárgyát képező szerződéses kikötés a közjegyzői ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezést nem is tartalmaz.

Mindezt a kölcsönszerződés vitatott pontja nem biztosít többlet jogosultságot a bank részére és nem ró többlet kötelezettséget a felperesre, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően a vitatott kikötés a rPtk. 242. § (1) bekezdése szerinti tartozáselismerésnek, vagy annak megfelelő joghatással bíró nyilatkozatnak sem minősülhet. A rPtk. 242. § (1) és (2) bekezdése alkalmazásához fűződő egységes bírói gyakorlat szerint a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történt meg (EBH2000. 309.), ezen elvárásnak pedig csak az olyan nyilatkozat felel meg, amely már fennálló, összecsúszva meghatározott követelésre vonatkozott.

Tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződés 4.6. pontjában foglaltak a fent kifejtettek szerint nem könnyítik meg a banki igényérvényesítés lehetőségeit és a felperes jogi helyzetét érdemben nem érintve nem teszik hátrányosabbá a bizonyítási teher alakulása tekintetében az általános jogi szabályozással meghatározott jogi helyzetét, a keresettel kért tisztességtelenség megállapítására a felhívott jogszabályhelyek egyike alapján sincs mód.

A felperes banktitok sérelmére hivatkozása pedig tényalap nélküli, figyelemmel arra, hogy a – korábban már rögzítettek szerint – vitatott szerződési pont közjegyzői ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezést egyáltalán nem tartalmaz, így súlytalan azon fellebbezési érvelése, hogy a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítása során a közjegyző megismerheti a banki nyilvántartás felperesre vonatkozó adatait.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására, illetve érdemben eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét – a fenti indokolásbeli pontosítással és kiegészítésekkel – a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítélőtábla a rPp. 239. §-a szerint alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján pervesztesként kötelezte az alperesek másodfokú perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján – a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan – mérlegeléssel meghatározott, fejenként 45.000 forint + áfa jogi képviselési munkadíjból áll.

Budapest, 2018. október 9.

Levek Istvánné dr. s. k. a tanács
elnöke, előadó bíró

Dr. Felker László s. k. bíró

Dr. Mizerák Judit s. k. bíró